

Řecké svátky v průběhu roku

Nicole Votavová Sumelidisová

- **pravoslavná / ortodoxní / východní křesťanská církev**
- *ὀρθός* „přímý, pravý, správný“ + *δόξα* „sláva, názor, učení“
- církevní schisma (1054), 4. křížová výprava (1204)

Αποκριά

➤ Αποκριά < ἀποκρέα/ἀποκρέως

ἀπό „z, od“ + κρέας „maso“

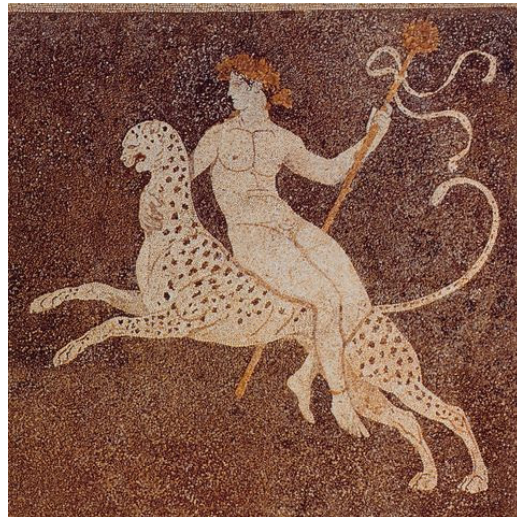
➤ Neděle celníka a farizeje:

O těch, kteří si na sobě zakládali, že jsou spravedliví, a ostatními pohrdali, řekl toto podobenství: „Dva muži vstoupili do chrámu, aby se modlili; jeden byl farizeus, druhý celník. Farizeus se postavil a takto se sám u sebe modlil: ‚Bože, děkuji ti, že nejsem jako ostatní lidé, vyděrači, nepoctivci, cizoložníci, nebo i jako tento celník. Postím se dvakrát za týden a dávám desátky ze všeho, co získám.‘ Avšak celník stál docela vzadu a neodvážil se ani oči k nebi pozdvihnout; bil se do prsou a říkal: ‚Bože, slituj se nade mnou hříšným.‘ Pravím vám, že ten celník se vrátil ospravedlněn do svého domu, a ne farizeus. Neboť každý, kdo se povyšuje, bude ponížěn, a kdo se poníží, bude povýšen.“

Lukáš 18, 9–14

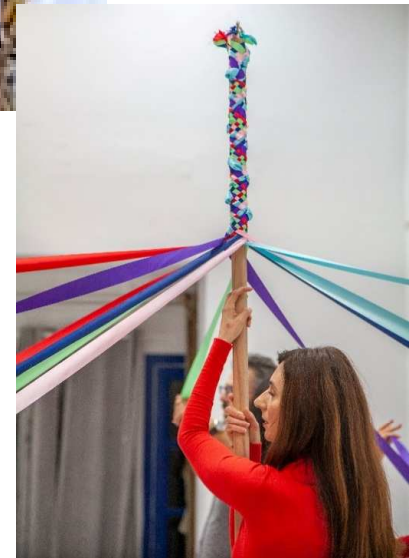
Český ekumenický překlad Bible, 1995.

➤ **antické kořeny**
slavnosti spojené s kultem Dionýsa

➤ **Ψυχοσάββατο** *ψυχή* + *σάββατο*

Αποκριά, γαϊτανάκι

Karneval v Patře (západní Řecko)

Κυρά Σαρακοστή / pani Sarakosti

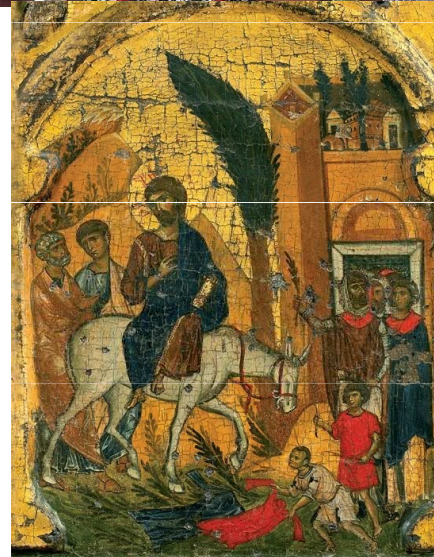
μεγάλος < μέγας + (τεσ)αρακοστός

Σάββατο Λαζάρου / Lazaro sobota

Εις την πόλη **Βηθανία**, **Μάρθα** κλαίει και **Μαρία**,
Λάζαρο τον αδερφό τους, τον γλυκύ και καρδιακό τους.
Τον μοιρολογούν και κλαίνε, τον μοιρολογούν και λένε,
τρεις ημέρες τον θρηνούσαν και τον εμοιρολογούσαν.
Την ημέρα την τετάρτη, κίνησε ο Χριστός για να 'ρθει,
και εβγήκεν η Μαρία, έξω από την Βηθανία.
Και εμπρός Του γόνυ κλίνει, και τούς πόδας Του φιλήνει,
αν εδώ ήσουν **Χριστέ** μου, δεν θ' απέθνησκε ο αδελφός μου.
Χαίρε πίστευε Μαρία, άγωμεν εις τα μνημεία,
τότε ο Χριστός δακρύζει, και τον Άδη φοβερίζει.
Άδη, Τάρταρε και Χάρο, Λάζαρο θε να σου πάρω,
δεύρο έξω Λάζαρε μου, φίλε και αγαπητέ μου.

<https://www.youtube.com/watch?v=6Jiu3RPxwzI&list=PLGvXpphM3V0kb68lBFnHh0520hfsJe8uT&index=4>

Κυριακή των Βαΐων
Květná neděle

τσουρέκι

<https://www.argiro.gr/recipe/eykola-tsourekia-xvris-zymvma/>

μαστίχα

Κόκκινα αυγά

Velký pátek (Velký týden)

Epitaf, 16.st., Muzeum Benaki, Atény

ostrov Kefalonia

Επιτάφιος Θρήνος Velkopáteční hymnus

*Αξιόν ἐστι μεγαλύνειν σε τον Ζωοδότην,
τον εν τω Σταυρώ τας χείρας εκτείναντα,
και συντρίψαντα το κράτος του εχθρού.*

*Hodno jest chválit Tebe, dárce
života, který jsi na kříž rozepjal ruce,
který jsi rozdrtil moc Nepřítele.*

<https://www.youtube.com/watch?v=vY4XwMBOL5g>

Pašijové hry na ostrově Paros

- PŘEDCHOZÍ VIDEO: <https://www.lifemagazine.gr/leukes-parou-ethima-anaparastasi-ton-pathon-apo-paidia/>
- Δείτε λάβετε φως εκ του ανεσπέρου φωτός και δοξάσατε Χριστόν ΤΟΝ αναστάντα εκ νεκρών

Ἄρατε πύλας, οἱ ἄρχοντες ὑμῶν, καὶ ἐπάρθητε, πύλαι αἰώνιοι, καὶ εἰσελεύσεται ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης. τίς ἐστὶν οὗτος ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης; Κύριος κραταῖος καὶ δυνατός, Κύριος δυνατὸς ἐν πολέμῳ.
Ἄρατε πύλας, οἱ ἄρχοντες ὑμῶν, καὶ ἐπάρθητε, πύλαι αἰώνιοι, καὶ εἰσελεύσεται ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης. τίς ἐστὶν οὗτος ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης; Κύριος τῶν δυνάμεων αὐτός ἐστιν ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης.

Brány, zvedněte výše svá nadpraží, výše se zvedněte, vchody věčné, ať může vejít Král slávy.

Kdo to je Král slávy?

Hospodin, mocný bohatýr, Hospodin, bohatýr v boji.

Brány, zvedněte výše svá nadpraží, výše je zvedněte, vchody věčné, ať může vejít Král slávy.

Kdo to je Král slávy?

Hospodin zástupů, on je Král slávy!

Velká (Bílá) sobota

Δεύτε λάβετε φως εκ του ανεσπέρου φωτός και δοξάσατε Χριστόν τον αναστάντα εκ νεκρών.

Válka petard a ohňostrojų na ostrově Chios

Λαμπρή, Ανάσταση, τσουγκρίζω, αρνί, σουβλίζω

Zesnutí Bohorodičky (Nanebevzetí Panny Marie)

souostroví Kyklady

MUNI
ARTS

MUNI
ARTS

Sv. Mikuláš Άγιος Νικόλαος

Bari,
kostel sv. Mikuláše

Sol Invictus,
stříbrný disk, 3. st. n. l.,
Britské muzeum

Koledy Κάλαντα

MUNI
ARTS

Καλήν εσπέραν (ημέραν) άρχοντες

Καλήν εσπέραν άρχοντες,
αν είναι ορισμός σας,
Χριστού τη Θεία γέννηση,
να πω στ' αρχοντικό σας.
Χριστός γεννάται σήμεραν,
εν Βηθλεέμ τη πόλη,
οι ουρανοί αγάλλονται,
χαίρεται η φύσις όλη.
Εν τω σπηλαίω τίκτεται,
εν φάτνη των αλόγων,
ο βασιλεύς των ουρανών,
και ποιητής των όλων.

Good evening noblemen

Good evening noblemen
If this is your will,
Christ's holy birth
May I sing in your noble house
Christ is being born today
In the town of Bethlehem
Heavens rejoice
All of nature is happy.
Inside the cave (He) is being born
In a manger for horses
The King of the heavens
The Creator of everything.

καλίκιον + ἄντζα + -αρος > Καλικάντζαρος

Kalikantzarové

μελομακάρονα

χριστόψωμο

κουραμπιέδες

Basileios Veliký
Μέγας Βασίλειος

vasilorita
βασιλόπιτα

MUNI
ARTS

Theofanie Θεοφάνια

θεός + φαίνω

https://www.youtube.com/watch?v=TtiwTmDoLOE&ab_channel=ArxieratikosTinou

https://www.youtube.com/watch?v=a5XA-1npVWQ&ab_channel=cityvoice

30 Zápátí prezentace

